
 <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2023-3-11-16>

 <https://orcid.org/0000-0002-4225-0310>

МАРИНОВСЬКА Оксана Яківна

докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри менеджменту та освітніх інновацій,
Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
e-mail: om.ippo@gmail.com

УДК 37.091:001.895(045)

БАЗОВІ ПОНЯТТЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ

У статті схарактеризовано зміни до Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти в аспекті використання базових понять педагогічної інноватики, зокрема, подано авторське визначення поняття «освітня інновація»; розкрито спільні та відмінні риси роботи експериментальних закладів освіти, на базі яких проводить педагогічний експеримент / реалізується інноваційний освітній проект; обґрунтовано доцільність введення понять «автор ініціативи», «авторська освітня система», «авторський заклад освіти», що виступають похідними від базового поняття в ієрархії терміносистеми інноватики.

Ключові слова: освітня інновація; інноваційна діяльність; педагогічний експеримент; інноваційний освітній проект; експериментальний заклад освіти; авторський заклад освіти.

Актуальність порушеної проблеми полягає в потребі розкрити зміст базових понять педагогічної інноватики в умовах імплементації нових нормативно-правових документів, а саме: Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти від 07.07.2023 р. № 1155/40211. Погоджуємося з думкою про те, що «базовим, системоутворювальним поняттям у терміносистемі інноватики виступає категорія «інновація»; <...> інші поняття («інноваційний процес», «інноваційна діяльність», «інноваційна система» і т.п.) виступають як похідні по відношенню до цієї категорії, яка надає їм нових змістових значень; поняття «інновація» визначає ієрархічність, упорядкованість понятійного поля інноватики, суттєвість зв'язків між його складовими. Разом з тим на сьогодні не існує універсального, визнаного й прийнятого всіма дослідниками визначення поняття «інновація» [1].

Відомо, що «немає нічого більш постійного, ніж зміни...». Вони приводять до зрушень / оновлення, зокрема, у сфері освіти. Адже освіта – відкрита соціокультурна система, тож фіксуємо ці зміни як процес і результат парадигмальних зрушень у науці. Педагогічна інноватика – наука про інноваційні процеси в системі освіти. Відомі такі закони *перебігу інноваційних процесів*: закон незворотної дестабілізації педагогічного інноваційного середовища, закон фінальної реалізації іннова-

ційного процесу, закон *стереотипізації* педагогічних інновацій, закон *циклічної повторюваності* (повернення) педагогічних інновацій. Вони *потрібні для розуміння логіки й динаміки розвитку інноваційних процесів в освіті*.

Аналіз останніх публікацій і досліджень є підставою щодо висновку про наявність різних наукових концепцій і підходів щодо розвитку терміносистеми педагогічної інноватики, зокрема, тлумачення поняття «інновація» та його похідних. Наукові розвідки вчених розкривають теоретико-методологічні аспекти інноваційної діяльності в освіті, а саме: щодо розроблення та використання педагогічних інновацій в освітньому процесі (І. Бех, А. Буркова, О. Будник, І. Гавриш, І. Дичківська, В. Ільченко, А. Канішевська, О. Кіян, С. Мартиненко, Г. Назаренко, В. Паламарчук, О. Пехота, Т. Пушкарьова та ін.), підготовки вчителів та керівників закладів освіти до інноваційної діяльності (Н. Клокар, О. Козлова, Т. Сорочан та ін.), створення інноваційного освітнього середовища (А. Ващенко, Т. Бережна та ін.), організації і проведення експериментальної роботи (Ю. Завалевський, С. Кириленко та ін.), управління інноваційними процесами в закладі освіти (А. Даниленко, Г. Єльнікова, А. Калініна, І. Коновальчук, М. Мармаза, Д. Пузіков, Г. Щекатунова та ін.) тощо. Однак спеціального дослідження щодо аналізу й тлумачення нормативно заданого змісту використання базових понять інноватики не проводилося, зокрема, в прикладному аспекті імплементації чинного Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності в освітній галузі.

Мета статті полягає в тому, щоб розкрити внесені зміни до порядку здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти в аспекті використання базових понять педагогічної інноватики.

Виклад основного матеріалу подаємо за логікою розгортання понятійного поля інноватики трьома змістовими блоками.

По-перше, аналіз наукових педагогічних досліджень [2, с. 48–61] дає підстави зробити висновок про доцільність розмежування понять «новація», «нововведення»,

«інновація», що їх використовують іноді як синоніми.

Спільним, що об'єднує дослідників у розумінні суті цих понять, є концепти:

– *цілеспрямованої зміни* (зміна, що вносить нові елементи, новизну);

– *процесу і результату* (процес – цілеспрямованої зміни; результат – нова якість, спричинена зміною);

– *нового, новизни* (змістово-результативна складова цілеспрямованої зміни; вплив на процес і результат відбито у класифікаційних характеристиках через масштаби, ступінь, рівень змін тощо).

Відмінності стосуються співвідношення понять, що обумовлено наявністю різних наукових концепцій.

На основі аналізу джерельної бази виокремлено такі диспозиційні пари «нововведення / інновація», «новація / інновація», що їх характеризує *поліфункціональна спорідненість*: а) що є родовим поняттям – нововведення чи інновація? Одні вчені обстоюють думку про те, що нововведення, бо поняття ширше за змістом, а інші доводять, що за критерієм якісних змін родовим є інновація; б) новацію тлумачать як модернізоване нововведення, що удосконалює змістові параметри традиційного процесу, а інновацію – радикальне, бо спрямоване на його докорінну перебудову; в) поняття «нововведення» застосовують у широкому контексті як синонім до інновації / новації; г) обґрунтовують, що в інноваціях потенційно закладено кардинальні якісні зміни, тому їх можна вважати радикальними нововведеннями, принципово новими; д) доводять, що новація – процес і результат розроблення інновації задля подальшої експериментальної перевірки її ефективності, інновація – процес і результат вже експериментально апробованої новації, що набула статусу інновації; е) найбільш поширеним є тлумачення інновації як нововведення; за цією логікою можна стверджувати, що нововведення – це інновація, пояснюючи одне поняття іншим і навпаки; тощо.

Нормативний контекст виокремлено на основі аналізу нормативних документів, зокрема, Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності, що закріплює нормативний вжиток поняття «освітня інновація» як:

– «вперше створені, вдосконалені освітні, навчальні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, що мають істотно поліпшити результати освітньої діяльності» [3] (2015);

– «новостворені (застосовані) або вдосконалені освітні, навчальні, виховні, психолого-педагогічні та управлінські техноло-

гії, методи, моделі, продукція, освітні, а також технічні рішення у галузі освіти, що істотно підвищують якість, результативність та ефективність освітньої діяльності» [4] (2017);

– «новостворені (застосовані) або вдосконалені освітні, навчальні, виховні, психолого-педагогічні та управлінські моделі, технології, методи, що підвищують якість, результативність та ефективність освітньої діяльності, змінюють результати освітнього процесу, створюючи при цьому удосконалені чи нові: освітні, дидактичні, виховні системи; зміст освіти; освітні, педагогічні технології; методи, форми, засоби розвитку особистості, організації навчання і виховання; технології управління закладом освіти, системою освіти» [5] (2023).

Уточнимо, що *інновації у сфері освіти є освітніми інноваціями*. Зважаючи на обсяг публікації, не вдаємося до характеристики суті понять «психолого-педагогічні інновації», «педагогічні інновації» тощо.

Як зазначалося, найбільш уживаним тлумаченням поняття «інновація» є нововведення. Що ми розуміємо під поняттям нововведення? Інновація. На нашу думку, таке тлумачення має право на існування, але... «нововведення» – це про «введення» / процес, «нового» / результат, що призводить до змін... цілеспрямованих і керованих.

Нова *концептуальна ідея* розвивається / розробляється у ході педагогічного експерименту як «новація» (лат. *novatio* / «оновлення», «зміна»), а після його завершення набуває статусу «інновації» (англ. *innovation* – нововведення). Префікс «*in*» означає процес впровадження, введення новації (*in-novare*). Отже, визначення «інновації» є похідним від «новації». Їх *смісловим ядром* є нова ідея, що розроблена до рівня наукової гіпотези, яка має бути експериментально апробована задля розв'язання виявлених суперечностей.

З філософської точки зору, *інновації – це про ... здатність Людини вирватися за межі ... складного, проблемного; здатність Освіти як відкритої соціокультурної системи до самоорганізації; здатність Педагога – до саморозвитку й самореалізації*.

Повертаючись на наукового дискурсу... як форми мислєдїяльності, про «інновацію» як процес і результат, додаємо: «в інновації *діалектично поєднані дві сторони: предметна* (що нове створюється, впроваджується) і *процесуальна* (яким чином досягається необхідний результат). Тому інновація представляє собою систему елементів, відносин і дій, які забезпечують необхідний результат» [1].

На основі аналізу нормативно-правових документів та результатів наукових педагогічних досліджень щодо розуміння суті поняття «інновація» робимо висновок:

«освітня інновація» – це процес та результат цілеспрямованих змін, які передбачають розроблення / удосконалення інноваційного освітнього продукту, його використання в освітньому процесі, що підвищує результативність та ефективність роботи закладу освіти;

«інноваційний освітній продукт» – це «результат реалізації інноваційного освітнього проєкту, експериментальної роботи закладів освіти, що виступає об'єктом інтелектуальної власності суб'єктів інноваційної діяльності» [5].

Підсумовуючи, поняття як форма мислення концептуалізує розуміння суті досліджуваного феномена. Конкретизація як метод наукового пізнання, використаний у процесі характеристики об'єкта дослідження, передбачає деталізацію спільних ознак / властивостей за логікою переходу від загального до одиничного / конкретного.

У чинному Положенні про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти (далі – Положення) є перелік *інноваційних освітніх продуктів*: «7. Інноваційна діяльність передбачає розроблення та використання: нових освітніх моделей, навчальних, виховних, управлінських систем; базового компонента дошкільної освіти, інваріантної та варіативної складової змісту загальної середньої освіти, загальнодержавного компонента змісту професійної (професійно-технічної) освіти, змісту спеціалізованої та змісту позашкільної освіти; освітніх технологій, форм, методів, прийомів і засобів навчання, виховання та управління освітою; науково-методичного, навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу в закладах освіти; систем, технологій, форм і методів підвищення кваліфікації керівних, педагогічних і науково-педагогічних працівників; форм і засобів співпраці з органами управління у сфері освіти, адміністрацією закладів освіти, педагогічними працівниками, науково-педагогічними працівниками, здобувачами освіти та батьками (особами, що їх замінюють); технологій взаємодії з інститутами громадянського суспільства, врахування та формування громадської думки щодо інноваційних змін у сфері освіти» [5].

По-друге, якщо «інноваційна діяльність реалізується шляхом проведення експерименту / проєкту на базі експериментальних закладів на всеукраїнському або регіональному рівнях» [5], то є потреба виокре-

мити спільні та відмінні риси роботи цих експериментальних закладів освіти.

Нормативний контекст виокремлено на основі аналізу Положення, що закріплює нормативний вжиток поняття «інноваційна діяльність» як «діяльність, що спрямована на розроблення й використання у сфері освіти результатів наукових досліджень та розробок» [5; 3; 4]. Принциповим моментом є розуміння того, що у процесі здійснення інноваційної роботи керується:

логікою науки, якщо мова йде про наукове педагогічне дослідження, зокрема, експериментальну роботу, що здійснюється задля розроблення інновації;

логікою практики – педагогічне дослідження вчителя, зокрема, щодо використання інновації. Здійснюючи інноваційну діяльність, педагог досліджує ефективність її впровадження на практиці з урахуванням конкретних педагогічних умов.

Зауважимо, у чинному Положенні «експериментальний заклад – заклад освіти, на базі якого проводиться педагогічний експеримент (далі – експеримент) або інноваційний освітній проєкт (далі – проєкт) задля розроблення й апробації ефективності освітньої інновації» [5].

Спільне, що об'єднує експериментальні заклади освіти – експеримент / педагогічний експеримент як комплексний метод наукового педагогічного дослідження, за допомогою якого здійснюється експериментальна перевірка ефективності гіпотези дослідження у процесі розроблення й експериментальної апробації освітньої інновації.

Гіпотеза як наукове припущення є логічною формою розвитку наукового пізнання. Вона вводиться для вирішення конкретної проблеми, зокрема, загальної / конкретних суперечностей у рамках предмета наукового педагогічного дослідження. Виходячи з гіпотези / наукового припущення конструюються завдання експерименту задля досягнення поставленої мети. Як результат – вона (робоча гіпотеза) може бути доведена чи спростована, що обумовлює потребу введення нової, *реконструкційної гіпотези* експерименту.

Апробація тлумачиться як діяльність з перевірки результатів прикладних наукових досліджень у закладах освіти, тому такі дослідження зорієнтовані на практичний результат, задоволення потреб педагогічної практики [5]. Вони виступають проміжною ланкою, що зв'язує науку і практику, фундаментальні дослідження й розробки, теоретиків і практиків... задля пошуку нових рішень у відповідь на виклики часу, бо «немає нічого більш постійного, ніж зміни...».

Відмінне між експериментальними закладами освіти:

– *процедура здійснення педагогічного експерименту* – «експеримент проводиться на базі одного експериментального закладу, проєкт реалізується на базі декількох експериментальних закладів» [5];

– *функціональні особливості* – експеримент виступає одним з методів дослідження у ході реалізації проєкту («інноваційний освітній проєкт (далі – проєкт) – система інноваційної діяльності, що передбачає використання експерименту як одного з методів реалізації проєкту задля розроблення й використання у масовій практиці інноваційного освітнього продукту» [5]), експеримент є *основним методом наукового педагогічного дослідження* у процесі здійснення експериментальної роботи.

Підсумовуючи, проведення педагогічного експерименту чи/або реалізація інноваційного освітнього проєкту сприяє *інноваційному розвитку закладу освіти*, бо управління інноваційною діяльністю носить цілеспрямований та керований характер, що обумовлено дією *відповідних законодавчих актів* [6, С. 32–33]:

– перша – будь-яка освітня інновація, що впроваджується в закладі освіти, привносить суттєву зміну у кінцевий результат його діяльності;

– друга – будь-яка освітня інновація під час впровадження в заклад освіти вимагає додаткових інтелектуальних, матеріальних і часових витрат учасників навчально-виховного й управлінського процесів.

Вони характеризуються: *прямою залежністю* між здійсненням інноваційної діяльності та якістю освітнього процесу, матеріальним, фінансовим, інтелектуальним *добробутом* організації та її учасників; *оберненою залежністю* між здійсненням інноваційної діяльності і часом, витраченим учасниками освітнього й управлінського процесів на виконання додаткових фінансових обов'язків, інтелектуальними витратами їх учасників.

По-третє, введення понять «автор ініціативи», «авторська освітня система», «авторський заклад освіти», що виступають похідними від базового поняття в ієрархії терміносистеми інноватики, обумовлює потребу обґрунтування доцільності внесених змін.

У чинному Положенні зміст понять розкрито з урахуванням нормативно заданого змісту Законів «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права» та інших нормативних актів, зокрема, результатів наукових педагогічних досліджень.

Нормою для суб'єктів інноваційної діяльності має бути дотримання *принципу академічної доброчесності*. Відповідно до Закону України «Про освіту» це передбачає «посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність <...>» [7].

У чинному Положенні поняття вживаються у такому значенні:

«автор ініціативи – фізична та/або юридична особа, яка виступає з пропозицією та науково обґрунтованою гіпотезою, що є підставою для проведення експерименту або реалізації проєкту;

авторська освітня система – авторський комплекс експериментально перевіреного навчального, навчально-методичного та технологічного забезпечення з доведеною ефективністю підвищення якості освітнього процесу;

авторський заклад освіти – заклад освіти з високим рівнем розвитку інноваційного потенціалу як необхідної передумови і результату саморозвитку його конкурентоздатності, який відрізняється від інших закладів освіти наявністю оригінальної експериментально перевіреної авторської концепції, механізмом реалізації якої є відповідна педагогічна система, що забезпечує стабільні позитивні результати діяльності» [5].

Уведення перелічених понять зумовлено потребою нормативного регулювання діяльності закладів освіти, що претендують на статус «Авторська школа». За результатами експерименту всеукраїнського рівня «Теоретико-методологічні засади моделювання розвитку авторських шкіл» (Наказ МОН України № 97 від 19.01.2017 р.) науково обґрунтовано поняття «авторський заклад освіти», експериментально апробовано загальну концепцію моделювання розвитку авторських шкіл та відповідну технологію її практичної реалізації. Зроблено висновок: не всі заклади освіти, що ефективно функціонують і розвиваються, є інноваційними, як і не всі інноваційні – експериментальними, у яких здійснюється інноваційний розвиток, відповідно, не всі експериментальні – авторськими, націленими на саморозвиток. Наявність авторського інноваційного освітнього продукту – результат експериментальної роботи авторського закла-

ду освіти, що характеризуються високим рівнем новизни, теоретичної і практичної значимості [2, с. 264–295].

Підсумовуючи, проведення педагогічного експерименту всеукраїнського рівня є необхідною умовою перевірки ефективності реалізації власної концептуальної ідеї авторським закладом освіти, що обумовлено дією відповідних закономірностей [2, с. 273–277].

Загальна закономірність полягає в тому, що ефективність моделювання розвитку авторської школи прямо пропорційна саморозвитку інноваційного потенціалу закладу освіти та обернено пропорційна силам опору зовнішнього й внутрішнього характеру, що супроводжують зміни.

Часткові закономірності стосуються реалізації власної концептуальної ідеї авторською школою:

– можливість реалізації авторської ідеї, з одного боку, обумовлена рівнем усвідомлення необхідності системних змін, що їх потребує суспільство і держава в нових соціокультурних умовах ринкової економіки, з іншого – обумовлює потребу безперервного саморозвитку інноваційного потенціалу суб'єктів діяльності з урахуванням рівня розвитку освіти, науки й технологій (детермінальний рівень);

– спроможність реалізації авторської ідеї, з одного боку, обумовлена рівнем обґрунтованості концепції авторської школи, що розкриває спосіб розуміння змін суб'єктами діяльності, з іншого – обумовлює необхідність методологічної рефлексії наукової новизни задля самовдосконалення інноваційного продукту (атрибутивний рівень);

– здатність реалізації авторської ідеї, з одного боку, обумовлена рівнем технологізації процесу реалізації концепції авторської школи, що розкриває шляхи здійснення змін на практиці, з іншого – обумовлює потребу збільшення інтелектуальних, матеріальних, часових та ін. витрат задля творчої самореалізації суб'єктів діяльності (продуктивний рівень).

У статті схарактеризовано зміни до порядку здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти відповідно до чинного Положення [5] в аспекті використання базових понять інноватики науково-педагогічними працівниками, зокрема, керівниками експериментальних закладів освіти, не руйнуючи логіку розуміння педагогічної інноватики як науки у системних взаємозв'язках процесу і результату, традиції й інновації. Перспективним напрямом робо-

ти визначено дослідження терміносистеми інноватики засобами контент-аналізу базових понять.

Список бібліографічних посилань

1. Коновальчук І.І. Терміносистема базових понять педагогічної інноватики. *Нові технології навчання*: наук.-метод. зб. Київ–Вінниця, 2011. Вип. 69. Ч. 1. С. 70–75. URL: <http://eprints.zu.edu.ua> (дата звернення: 30.08.2023).
2. Мариновська О.Я. Педагогічна інноватика & Менеджмент інновацій: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.
3. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності: наказ МОН України від 07.11.2000 р. № 522 (із змін. і доп., внесеними наказом МОНмолодьспорту України № 1352 від 30.11.2012 р., наказом МОН України № 380 від 31.03.2015 р.) – втратило чинність.
4. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності: наказ МОН України № 522 від 07.11.2000 р. (у ред. наказу МОН України №994 від 11.07.2017 р.) – втратило чинність.
5. Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності у сфері освіти від 07.07.2023 р. № 1155/40211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-23#Text> (дата звернення: 30.08.2023).
6. Даниленко Л. Менеджмент інновацій в освіті: навч. посіб. Київ: Шкільний світ, 2007. 120 с.
7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 30.08.2023).
8. Авторська школа XXI століття: третя хвиля відродження / за заг. ред. Кириленко С.В., Кіян О.І., Омельченко Н.М., Шеремета Ю.А. Київ: Альфа-Віта Груп, 2021. 196 с.
9. Авторська школа в Україні: наук.-метод. посіб. [авт.-упоряд.: І.Н. Євтушенко, Ю.І. Завалевський, С.В. Кириленко, О.І. Кіян, О.Я. Мариновська / за наук. ред. Ю.І. Завалевського]. Київ–Чернівці: Букрек, 2017. 416 с.
10. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.
11. Колеснік О.О. Освітні інновації в контексті сучасних наукових досліджень. *Наука і освіта: науково-практичний журнал*, 2011. 7: 54–56. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/7_2011/14.pdf (дата звернення: 30.08.2023)
12. Організатору інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі: метод. порадник [авт.-упоряд.: І.Н. Євтушенко, Ю.І. Завалевський, С.В. Кириленко, О.І. Кіян, К.В. Ткачук-Таранік]. Київ–Чернівці: Букрек, 2014. 420 с.

References

1. Konovalchuk, I.I. (2011). Terminology of basic concepts of pedagogical innovation. *New learning technologies: scientific and methodological collection* [Kyiv–Vinnytsia], 69(1): 70–75. Retrieved 08.30.2023, from <http://eprints.zu.edu.ua>.
2. Marynovska, O.Ya. (2019). *Pedagogical innovation & Innovation management: educational and methodological manual*. Ivano-Frankivsk: City of NV. 504 p.
3. Regulations on the procedure for implementing innovative educational activities: Order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine No. 522 of 07.11.2000 (as amended and supplemented by Order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine No. 1352 of November 30, 2012, Order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine No. 380 of March 31, 2015) – has lost its validity.

4. Provisions on the procedure for carrying out innovative educational activities: Order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine No. 522 of 07.11.2000 (as amended by Order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine No. 994 of July 11, 2017) – *has lost its validity*.
5. Regulations on the procedure for carrying out innovative activities in the field of education dated 07.07.2023 No. 1155/40211. Retrieved 08.30.2023, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1155-23#Text>.
6. Danylenko, L. (2007). Management of innovations in education: a study guide. Kyiv: School world. 120 p.
7. On education: Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII. Retrieved 08.30.2023, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
8. Author's school of the XXI century: the third wave of revival (2021). In Kyrylenko S.V., Kiyan O.I., Omelchenko N.M., Sheremeta Yu.A. (Eds.). Kyiv: Alfa-Vita Group. 196 p.
9. Author's school in Ukraine: scientific and methodological manual (2017). In I.N. Yevtushenko, Yu.I. Zavalevskyi, S.V. Kirylenko, O.I. Kiyan, O.Ya. Marynovska (authors-compilers), Yu.I. Zavalevsky (Ed.). Kyiv-Chernivtsi: Bukrek. 416 p.
10. Dychkivska, I.M. (2004). Innovative pedagogical technologies: a study guide Kyiv: Akademydav. 352 p.
11. Kolesnik, O.O. (2011). Educational innovations in the context of modern scientific research. *Science and education: a scientific and practical journal*, 7: 54–56. Retrieved 08.30.2023, from https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/7_2011/14.pdf
12. To the organizer of innovative activity and research and experimental work in a general educational institution: methodical advisor (2014). In I.N. Yevtushenko, Yu.I. Zavalevskyi, S.V. Kirylenko, O.I. Kiyan, K.V. Tkachuk-Taranik (authors-compilers). Kyiv-Chernivtsi: Bukrek. 420 p.

MARYNOVSKA Oksana

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Management and Educational Innovations, Ivano-Frankivsk Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education

BASIC CONCEPTS OF PEDAGOGICAL INNOVATION

Summary. *Introduction. The development of the terminological system of innovation determines the need for methodological reflection of the invariant features of basic concepts in order to avoid their different interpretations. A special study on the analysis and interpretation of the normatively prescribed content of the use of the basic concepts of innovation and their derivatives was not conducted, in particular, in the applied aspect of the implementation of the current Regulation on the procedure for carrying out innovative activities in the field of education (hereinafter - the Regulation).*

Purpose. *To reveal the changes made to the procedure for carrying out innovative activities in the field of education in the aspect of using the basic concepts of pedagogical innovation.*

Methods. *Methods of scientific knowledge are applied, in particular, theoretical research methods - induction and deduction, analysis and synthesis, comparison, generalization, modeling, classification. The main method is analysis.*

Results. *First, it has been clarified that the most common interpretation of the concept of "innovation" as an innovation needs to be clarified, because "introduction" is a process, "new" is a result, which leads to purposeful and controlled changes. If the normative use of the term "educational innovation" establishes the current Regulation, then it should not destroy the logic of understanding pedagogical innovation in terms of the use of basic concepts. The author's definition of the concept of "educational innovation" is proposed as a process and the result of purposeful changes that involve the development / improvement of an innovative educational product, its use in the educational process, which increases the effectiveness and efficiency of the work of the educational institution. The concept conceptualizes the understanding of the essence of the studied phenomenon; concretization as a*

method of scientific knowledge details it - the list of innovative products is given in Clause 7 of the current Regulations.

Secondly, the concept of "innovative activity" is inherently polysemantic, therefore, in the process of developing an innovation, we are guided by the logic of science (experimental work), and its use by the logic of practice (innovative activity). The common and distinctive features of the work of experimental educational institutions, on the basis of which an experiment is conducted / an innovative educational project is implemented, are revealed.

Thirdly, the expediency of introducing the concepts "initiative author", "author's educational system", "author's educational institution", which are derived from the basic concept in the hierarchy of the term system of innovation, is substantiated. It is necessary to normatively regulate the activities of educational institutions claiming the status of "Author's school". The theoretical and methodological principles of modeling the development of author's schools have been tested experimentally.

Originality. *The changes to the procedure for carrying out innovative activities in the field of education in accordance with the current Regulation in the aspect of using the basic concepts of innovation are characterized; the author's definition of the concept of "educational innovation" is scientifically substantiated.*

Conclusion. *The content of the concept of "educational innovation" in the current Regulation, which is basic in the terminology of innovation, needs conceptualization.*

Keywords: *educational innovation; innovative activity; pedagogical experiment; innovative educational project; experimental educational institution; the author's educational institution.*

Одержано редакцією 31.07.2023
Прийнято до публікації 14.08.2023